

55. ČESKO-SLOVENSKÉ FARMAKOLOGICKÉ DNY

Martin Kuneš, Jaroslav Květina

Ústav experimentální biofarmacie, Hradec Králové

Pořadatelství půlstoleté tradice Česko-Slovenských farmakologických dnů připadlo letos na Hradec Králové. Konaly se mezi 31. srpnem až 2. zářím v areálu královéhradecké Lékařské fakulty pod záštitou České společnosti pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii ČLS za organizační garance Lékařské fakulty UK, Farmaceutické fakulty UK a Ústavu experimentální biofarmacie.

Oficiálnímu zahájení předcházela dvě satelitní sympozia, věnovaná jednak racionální farmakoterapii antibiotik v souvislosti s problematikou vzniku a šíření antibiotické rezistence a jednak tradiční konferenci DURG s tématikou spotřeb léčiv v ČR v kontextu s některými evropskými regiony.

V úvodu vlastních farmakologických dnů zazněly vzpomínky na farmakologické osobnosti, jejichž život se v uplynulém roce uzavřel: na prof. Olgu Benešovou (z úst prof. M. Kršiaka), na prof. Vojtěcha Grossmanna (prof. J. Květina), na doc. Miroslava Mráze (dr. J. Šedivý), na dr. Ludvíka Štiku a na prof. Bohuslava Poláka, od jehož úmrtí uplynulo 50 let (prof. H. Rašková). Odborná část byla zahájena vyzvanou „historizující“ přednáškou jubilujícího pětadesátiletého doc. Václava Trčky, která shrnula původní farmakologicky účinné látky z „kuchyně“ nedávno zaniklého Výzkumného ústavu pro farmacii a biochemii, bývalé SPOFy.

Dalšími vyzvanými přednáškami byly „Molecular structure and dynamics of drug targets in the central nervous system“ (S. Dahl z Norska) a „Fyziologicky opodstatněné modelování vztahu glukózy a inulinu po i. v. a p. o. podání člověku“ (L. Dedík, M. Ďurišová z Bratislavy) s netradičním pohledem na hodnocení farmakokinetických parametrů.

Podstatná část programu byla koncentrována do pěti monotematických celků:

- „**Onkologická praxe a imunosuprese in vitro a in vivo**“ (sdělení např. o chemosenzitivitě gliomových buněk, o angiogenezi a antiangiogenní léčbě u malignit, o imunomodelační léčbě metotrexátem a o novém

nadějném platinovém cytostatiku LA-12, určeném k perorálnímu podání)

- „**Transportéry a jejich význam pro farmakokinetiku**“ (farmakogenetika membránových transportérů, buněčné modely pro jejich studium, efluxní transportéry v placentě, lékové interakce na úrovni jaterní exkrece in vivo)
- „**Reaktivní formy kyslíku ve fyziologii, patofyziologii a farmakologii**“ (vývojová podstata chronických onemocnění, biochemické ukazatele oxidačního stresu u diabetu, fyziologická úloha reaktivních forem kyslíku u patologických stavů myokardu, vliv bisfosfonátů na oxidativní poškození jater, kardioprotektivní účinek chelátorů železa)
- „**Farmakologie dýchacího systému**“ (receptorové systémy a antitusická aktivita látek, účinnost rostlinných substancí z pohledu kašlového reflexu, stanovení leukotrienů ve vydechovaném vzduchu u astmatu, indikátory NO a oxidačního stresu v dýchacích cestách, úloha NO v hyperreaktivitě dýchacích cest, vliv polyfenolických látek na alergický zápal dýchacích cest)
- „**Farmakologie bolesti**“ (trendy v léčbě bolesti v ČR a její perspektivy, např. žádoucí a nežádoucí interakce analgetik, novinky ve farmakologii neuropatické bolesti, možnosti použití mikrodialýzy ve farmakologii bolesti a analgetik).

Jako zvlášť úspěšná byla hodnocena tradiční „**sekcí mladých farmakologů**“, která dává povzbudivou naději pro budoucnost české a slovenské farmakologie. Přes velkou variabilitu přihlášených sdělení se i v ní podařilo vytvořit několik tematických celků jak v oblasti experimentální a klinické farmakologie (např. klinické nežádoucí účinky antihypertenziv, morfologické kardiotoxické změny navozené daunorubicinem, stereoizomerie a účinek betalytika 444, vliv atorvastatinu na aterogenní změny ve stěně cévy, fotodynamický účinek

hypericinů na angiogenezi in vitro, thapsigargin a apoptóza hepatocytů), tak v oblasti toxikologie xenobiotik (vývoj a nové trendy v profylaxi otrav organofosfáty, antiproliferační účinek některých přírodních látek, zneužívání návykových látek mezi vysokoškolskými studenty).

Závěrečnými částmi odborného programu byla „**varia**“ (pět sdělení) a „**výukový panel**“ se čtyřmi příspěvky o metodických přístupech ve farmakologické didaktice a obecně o systému farmakologického vzdělávání v ČR.

Neformálním kuloárovým diskuzím byl vyhrazen nejen čas věnovaný posterům (celkový počet: 81), ale i společenský večer v kulturním centru ALDIS.

V průběhu farmakologických dnů se uskutečnilo plenární zasedání České farmakologické a toxikologické společnosti, které bylo příležitostí k vyhlášení nejlepších prací v oboru za rok 2004 (**Cermanová J. et al.**: Single-dose pharmacokinetics of a novel oral platinum cytostatic drug in pigs. *Methods Find Exp Clin Pharmacol.* 2004; 26 (9): 679–685., **Šedivý J. et al.**: Optimalizace léčby amoxicilin/klavulanátem na základě PK/PD parametrů u nemocných s infekcí při syndromu diabetické nohy. *Klinická mikrobiologie a infekční lékařství* 2004; 10 (4): 167–175., **Bajgar J.**: Organophosphates/nerve agent poisoning: mechanism of action, diagnosis, prophylaxis, and treatment. In: Makowski GS (Ed.). *Advances in clinical chemistry*, Elsevier Academic Press, Amsterdam, 2004; 38: 151–216., v kategorii do 35 let **Mičuda S. et al.**: Inhibitory effects of memantine on human cytochrome P450 activities: prediction of in vivo drug interactions. *Eur J Clin Pharmacol* 2004; 60: 583–589.). Rovněž byla udělena čestná členství (prof. J. Jezdinský, dr. I. Krejčí, prof. J. Martinková, prof. F. Perlík, prof. A. Šulcová, doc. O. Vinař, prof. M. Křiška) a medaile jubilujícím farmakologům (prof. J. Elis, prof. J. Květina, doc. V. Trčka), bylo poděkováno organizátorům letošních farmakologických dnů a předána štafeta pro konání 56. farmakologických dnů bratislavským kolegům.